

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

webedition

με την ενδυνάμωση της Τρίτης

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ - ΠΡΩΗΝ ΕΘΙΑΓΕ
ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΣΑΝΤΗΛΑ:

Σε στάδιο ερημοποίησης το 30% των εδαφών στη Θεσσαλία

*Οι αιτίες που προκαλούν την υποβάθμιση των εδαφών η διάβρωση, η αλάτωση, η απώλεια των θρεπτικών στοιχείων, η μείωση της οργανικής ουσίας, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η ρύπανση, η αλλαγή χρήσεων γης και άλλες

02 Ιαν 2016 19:00:35 Περιβάλλον

Το 30 % των εδαφών στη Θεσσαλία έχουν υποστεί σημαντική υποβάθμιση και βρίσκονται σε στάδιο ερημοποίησης, επισημαίνει ο διευθυντής του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ (πρώην ΕΘΙΑΓΕ), δρ. Χρήστος Τσαντήλας, στο πλαίσιο συνέντευξής του στην «Ε».

Ο κ. Τσαντήλας εξηγεί γιατί είναι σημαντικό για τα εδάφη και τις λειτουργίες τους να είναι υγιή, με ποιο τρόπο συμβάλλουν στην ασφάλεια των τροφίμων και πώς αντιμετωπίζουν την κλιματική αλλαγή.

Αναλυτικά, το κείμενο της συνέντευξης έχει ως εξής:

Το 2015 κηρύχθηκε από τον ΟΗΕ ως Παγκόσμια Ημέρα του Εδάφους. Γιατί υπήρξε αυτή η απόφαση και τι σημαίνει;

Η 68η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 7-2-2014 επισημαίνοντας ότι το έδαφος αποτελεί το θεμέλιο για την αγροτική ανάπτυξη, για όλες τις λειτουργίες του οικοσυστήματος, για την ασφάλεια των τροφίμων και ως εκ τούτου τη συντήρηση της ζωής στη Γη και αναγνωρίζοντας ότι η αειφορία των εδαφών είναι το κλειδί για την αντιμετώπιση των πιέσεων από την αύξηση του ανθρώπινου πληθυσμού και ότι η αειφορική διαχείριση των εδαφών μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση της υγείας τους και την εξασφάλιση της τροφής στον παγκόσμιο πληθυσμό, κήρυξε το έτος 2015 ως έτος του εδάφους και την 5η Δεκεμβρίου ως Παγκόσμια Ημέρα του Εδάφους.

Τι είναι λοιπόν το έδαφος, από τι αποτελείται και πώς σχηματίζεται;

Το έδαφος είναι μια λεπτή στρώση στην επιφάνεια της γης (βάθους μέχρι 1-1.5 μ.) που αποτελείται από ανόργανα και οργανικά υλικά, αέρα και νερό. Είναι το μέσο στο οποίο αναπτύσσονται τα φυτά και επομένως αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα της παραγωγής των τροφίμων (ψωμί, όσπρια, λαχανικά, λάδι, κρέας) Το έδαφος προμηθεύει τα φυτά με νερό και θρεπτικά στοιχεία, ρυθμίζει την κίνηση του νερού και των ατμοσφαιρικών αερίων συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στη ρύθμιση του κλίματος. Το έδαφος σχηματίζεται με μία πολύ αργή διαδικασία που γίνεται κάτω από τη συνδυασμένη επίδραση του κλίματος, της τοπογραφίας της περιοχής, του μητρικού υλικού από το οποίο προέρχεται, τους οργανισμούς (φυτά, ζώα, μικροοργανισμοί). Για τον σχηματισμό 1 εκατοστού εδάφους απαιτούνται εκατοντάδες ή και χιλιάδες χρόνια. Επομένως είναι ένας μη ανανεώσιμος φυσικός πόρος.

Γιατί τα εδάφη είναι σημαντικά;

Η σημασία των εδαφών αναδεικνύεται από τις λειτουργίες που επιτελούν, οι οποίες είναι:

* Είναι η βάση για την παραγωγή των τροφών, των ινών από τις οποίες παράγονται τα ρούχα, την παραγωγή των καυσίμων και πολλών φαρμακευτικών προϊόντων.

* Τα εδάφη απορροφούν, αποθηκεύουν, καθαρίζουν και ρυθμίζουν την κίνηση του νερού τόσο για την ανάπτυξη των φυτών όσο και τον εφοδιασμό του νερού.

* Τα εδάφη παίζουν σημαντικό ρόλο ρυθμίζοντας την κίνηση των αερίων της ατμόσφαιρας (διοξειδίου του άνθρακα, μεθανίου, υδρατμών).

* Αποτελούν τη μεγαλύτερη αποθήκη άνθρακα της επιφάνειας της γης παίζοντας έτσι πολύ σημαντικό ρόλο στη συγκέντρωση του διοξειδίου του άνθρακα της ατμόσφαιρας.

* Τα εδάφη ρυθμίζουν τον κύκλο του άνθρακα, του οξυγόνου και των θρεπτικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για την ανάπτυξη των φυτών.

* Αποτελούν την κατοικία μεγάλου αριθμού, ζωικών, φυτικών και μικρο-οργανισμών διατηρώντας έτσι τη βιολογική δραστηριότητα. Το έδαφος είναι ένα απέραντο εργαστήριο οργανισμών. Σε 1 μόνο γραμμάριο εδάφους υπάρχουν εκατομμύρια μικροοργανισμοί.

* Τα εδάφη ρυθμίζουν την κίνηση και την καθαρότητα του νερού.

Με ποιο τρόπο τα εδάφη συμβάλλουν στην ασφάλεια των τροφίμων;

Εκτιμάται ότι το 95% των τροφίμων παράγονται άμεσα ή έμμεσα από τα εδάφη. Επομένως η ύπαρξη και διαθεσιμότητα των τροφών εξαρτάται σχεδόν αποκλειστικά από τα εδάφη. Επομένως υγιή και καλής ποιότητας τρόφιμα μπορούν να παράγονται μόνο σε υγιή καλής ποιότητας εδάφη. Υπολογίζεται ότι το 2050 ο πληθυσμός της γης θα είναι 9 από 6.5 δισ. που είναι σήμερα και οι ανάγκες σε τρόφιμα θα αυξηθούν κατά 60%, ενώ δεν υπάρχει δυνατότητα αύξησης των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Αυτό αναδεικνύει τη σημασία των εδαφών στην εξασφάλιση των τροφίμων στη γη.

ΠΟΣΟΙ ΤΥΠΟΙ ΕΔΑΦΩΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ;

Ανάλογα με τις ιδιότητές τους τα εδάφη κατατάσσονται σε κατηγορίες, οι οποίες διακρίνονται σε υποκατηγορίες και άλλες ταξινομικές κατηγορίες ανάλογα με το σύστημα που ακολουθεί η κάθε χώρα. Στην Ελλάδα ακολουθείται το αμερικανικό σύστημα ταξινόμησης των εδαφών, το οποίο διακρίνει 12 κατηγορίες εδαφών, από τις οποίες στην Ελλάδα βρίσκονται περίπου οκτώ.

Ποιες αιτίες προκαλούν την υποβάθμιση των εδαφών που αποτελεί ένα παγκόσμιο ζήτημα;

Μελέτες δείχνουν ότι περίπου το 1/3 των εδαφών παγκόσμια αντιμετωπίζουν μέτρια ή σοβαρή υποβάθμιση. Στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο φθάνοντας το 50% των εδαφών. Στη Θεσσαλία, τα εδάφη που έχουν υποστεί σοβαρή υποβάθμιση όντας σε στάδιο ερημοποίησης ανέρχονται σε ποσοστό 30 %. Οι αιτίες που προκαλούν την υποβάθμιση των εδαφών είναι η διάβρωση, η αλάτωση, η απώλεια των θρεπτικών στοιχείων, η μείωση της οργανικής ουσίας, η απώλεια της βιοποικιλότητας, η ρύπανση, η αλλαγή χρήσεων γης και άλλες.

Υπάρχει κάποιος τρόπος με τον οποίο μπορεί ο άνθρωπος να εξασφαλίσει την υγεία των εδαφών;

Τα εδάφη είναι υγιή, όταν μπορούν να επιτελούν όλες τις λειτουργίες τους που προαναφέρθηκαν. Τα υγιή εδάφη, εξασφαλίζουν ικανοποιητικές αποδόσεις των φυτών, συμβάλλουν στην ανακύκλωση των θρεπτικών στοιχείων, η οποία είναι απαραίτητη

προϋπόθεση για τη διατήρηση της ζωής στη γη, προστατεύουν από τη ρύπανση του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή.

Ποιος είναι ο ρόλος των λιπασμάτων και πώς υπολογίζονται οι ποσότητες που πρέπει να προσθέτουμε;

Τα λιπάσματα αντικαθιστούν τις απομακρυνόμενες ποσότητες θρεπτικών στοιχείων από τα εδάφη. Εφαρμογή μικρότερων ποσοτήτων από τις απαραίτητες οδηγούν σε εξάντληση των εδαφών, ενώ προσθήκη μεγαλύτερων ποσοτήτων προκαλούν ρύπανση του περιβάλλοντος. Οι ακριβείς ποσότητες λιπασμάτων προσδιορίζονται από εξειδικευμένα εργαστήρια, στα οποία γίνεται ανάλυση των εδαφών και ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Στην περιοχή μας υπάρχουν τέτοια εργαστήρια στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΠΕΓΕΑΛ) και στον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ (πρώην ΕΘΙΑΓΕ), στον οποίο υπάρχει και κινητό εργαστήριο.

Πώς συμβάλλουν τα εδάφη στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής;

Αυτό επιτυγχάνεται με τη δέσμευση άνθρακα, που αποτελεί το συστατικό στοιχείο του πιο βασικού αερίου του θερμοκηπίου, του διοξειδίου του άνθρακα. Το έδαφος αποτελεί τη μεγαλύτερη αποθήκη δέσμευσης άνθρακα στη χερσαία έκταση της γης, που μπορεί να χωρέσει 42-78 γιγατόνους που είναι ισοδύναμο με τον άνθρακα που απελευθερώθηκε στην ατμόσφαιρα από τη μετατροπή της φυσικής βλάστησης σε καλλιεργούμενες εκτάσεις.

Πώς μπορεί κάποιος να συμβάλει στην προστασία των εδαφών;

Στην προστασία των εδαφών μπορούμε να συμβάλουμε με ενέργειες που:

- * Οι ασχολούμενοι με τη γεωργία προλαμβάνουν την υποβάθμιση των εδαφών εφαρμόζοντας τα μέτρα που προβλέπονται στους κώδικες ορθής γεωργικής πρακτικής.
- * Προλαμβάνουν τη ρύπανση των εδαφών.
- * Αποφεύγουν την αλλαγή χρήσης της γης μειώνοντας την επιφάνεια του εδάφους.
- * Μειώνοντας το αποτύπωμα άνθρακα που δημιουργούμε.
- * Μη δημιουργώντας απόβλητα τροφίμων.
- * Διαδίδοντας την πληροφορία για τη σημασία των εδαφών.

Μενέλαος Κατσαμπέλας

- See more at:

<http://www.eleftheria.gr/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/item/99009-%CF%83%CE%B5-%CF%83%CF%84%CE%AC%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%B5%CF%81%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%80%CE%BF%CE%AF%CE%B7%CF%83%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF-30-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B5%CE%B4%CE%B1%CF%86%CF%8E%CE%BD-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%AF%CE%B1.html#sthash.dXmpZf9j.dpuf>